

- **Аты, тегі: Адиров Бауыржан**
  - **II санатты технология пәні**
  - **мұғалімі**
  - **Мектебі: Мұқанғазы Сиранов**
  - **атындағы орта мектеп**
  - **Курстан өткен жылдары:**
- 2009 ж .- “Технология пәнін ақпараттық құралдарды пайдалану арқылы оқыту әдістемесі”**
- 2013 ж. “Өрлеу” біліктілікті арттыру ұлттық орталығы**
- “Үшінші базалық деңгей бағдарламасы бойынша мұғалімдерді оқыту” курстарын аяқтады.**

Сабақтың тақырыбы:
Қазақтың ою- өрнектері

Жоспары:

Қазақтың ұлттық оюлары

Қазақ халқының ою- өрнегі

Ою-өрнектерді қолдану

Ою –өрнекке байланысты мақал- мәтелдер

Қазақ ұлттық ою-өрнектерінің қалыптасып даму факторлары

Әлеуметтік экономикалық жағдайлар, соның ішінде: мал, егін шаруашылығы, қолөнер

Табиғат, соның ішінде дала табиғаты, табиғат сыры, жәндіктер мен аң, құстар

Халықтың рухани өмірі: ұлттық салт-дәстүр, наным, сенімдері

Мағыналық ерекшеліктері (символ, халықтың танымы, ойы, арман, мүддесі, салт-дәстүрі)

Бояу түстеріне байланысты ерекшеліктері (ою-өрнектерде бояу түсі мен мәнерінің теле-теңдік тәртібінің берік сақталып келуі)

Мазмұндық ерекшеліктері

Құрылымдық жүйесінің ерекшеліктері (онда өрнек мәнерінің орналасу принципі тұрақты келеді, құрылым жүйесі қатаң сақталады)

Басқа халықтардың өрнектерімен байланысты ерекшеліктері (басқа халықтардың өрнектерімен ұқсастықтарын, одан өзгешелігін, оның себептерін толық білдіреді)

Зооморфтық ою-өрнектер:
а) құс, жәндіктердің символдық бейнесі;
ә) жабайы және үй жануарларының символдық бейнесі

Космологиялық ою-өрнектер:
а) космос денелері;
ә) жер көрінісінің элементтері;
б) табиғат құбылыстары

Мотивтері

Геометриялық ою-өрнек:
а) сызық түрлері
ә) геометриялық фигуралар

Өсімдік тектес ою-өрнектер:
а) жапырақтар
з) гүлдер
б) дәндер мен жемістер

г) Ит құйрық, балдақ.

2. Қазақстан жерлеріндегі қазба жұмыстары жүргізген кезеңде табылған бұйымдардағы өрнектер:

а) Алтын қылыштың жүзіндегі арқар басының бейнесі (Қызылорда обл. № 53 қорған Тағыскен мазары);

б, в, г) Құмыра өрнегі (Жетісу);

д, е) Ыдыстардағы өрнек.

3. Алтай бөктеріндегі тұрғындар бұйымдарының өрнектері:

а) Ертоқымның өрнегі (бірінші Пазырық қорған);

б) Пазырық қорған өрнегінен;

в) Ат жапқыш кілемшесі, түкті жүн кілем еркізі (бесінші Пазырық қорған);

г) Түкті кілемге салынған өрнек (бесінші Пазырық қорған);

д) Түкті жүн кілем, ат жапқыштың бір бөлігі (бесінші Пазырық қорған);

е) Түкті кілем өрнегі (бесінші Пазырық қорған).

1. Құс мойыны мен қанаты
2. Қарға табан
3. Итқұйрық
4. Құс қанат
5. Атбасты
6. Жыланөрнек
7. Түйе еркеш
8. Түйетабан
9. Құс тұмсық
10. Бота мойын
11. Бота көз
12. Қошқармүйіз

ОЮ-ӨРНЕКТЕРДІ ҚОЛДАНУ

Қаз мойын – кілемдерге, сырмақтың шетіне салынады.

Қошқармүйіз – текемет, сырмақтарға салынады.

Толқын – алашаға салынады.

Жауқазын – көйлектерге салынады.

Төрт мүйіз – кілемдердің ортасына салынады.

ОЮ-ӨРНЕК ТҮРЛЕРІ МЕН АТАУЛАРЫ

КӨК
ӘЛЕМІНДЕ
БАЙЛАНЫСТЫ
ӨРНЕКТЕР

АЙ

АЙШЫҚ

ЖАРТЫ АЙ

ЖҮЛДЫЗ

КЕМПІРҚОСАҚ

КҮН

ШҰҒЫЛА

МАЛҒА, МАЛДЫҢ ДЕНЕСІНЕ, ІЗІНЕ БАЙЛАНЫСТЫ ӨРНЕКТЕР

АЙЫРТҰЯҚ

АРҚАР МҮЙІЗ

АТЕРІН

ҚОШҚАРМҮЙІЗ

ТАЙТҰЯҚ

ТҮЙЕТАБАН

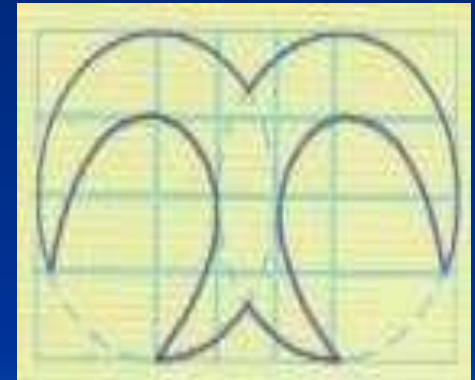

ОМЫРТҚА

Постер қорғау I топ

Қошқар мүйіз суретін салу, ою үлгісін қиып, жапсыру

Қошқар мүйіз – қазақ оюының ең көне түрі. Сырмақ, текемет, алаша, кілем, киіз былғары, сүйек, ағаш, зергерлік бұйымдарының бәрінде кездеседі.

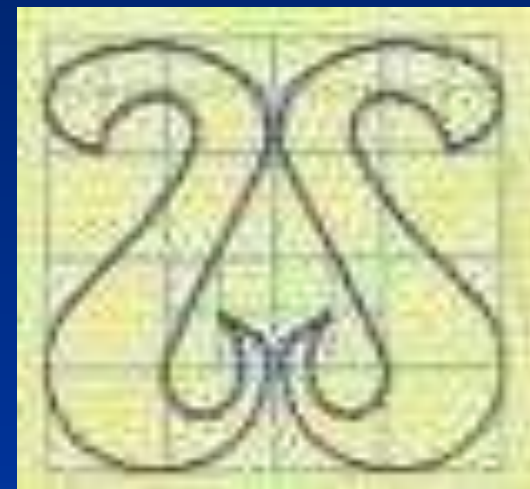
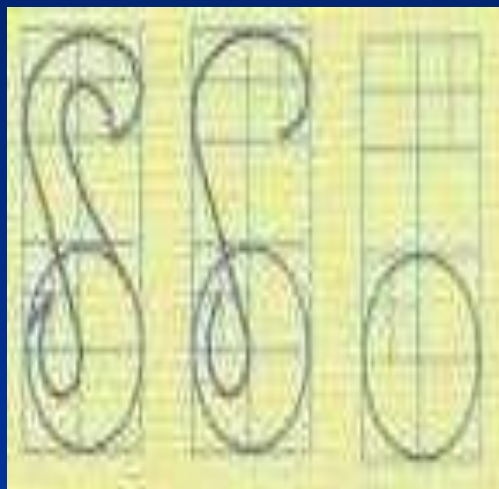

Постер қорғау II топ

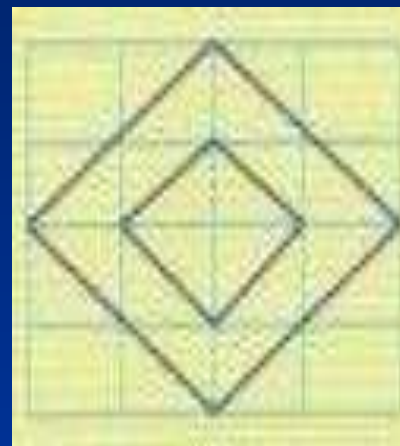
Түйе табан суретін салу , ою үлгісін қиып, жапсыру

Түйе табан – түйенің басқан ізіндегі қос табаны сияқты дөңгеленіп келетін, S әріпі тәрізді күрделі өрнек. «Табақша өрнек» деп те аталады.

. Геометриялық ою - өрнектер.

Ботакөз – сыртқы пішіні ботаның көзіне ұқсап келетін ромбы тәріздес өрнек.

Бағалау критерийлері

Топтар	Суреттің салынуы	Оюдың жапсырылуы	Сөздік қоры	Эстетикалық талғамы	Ұпайы
I					
II					
III					

- 11 – ден жоғары ұпай ----«5»
- 8 – 10 ұпай----- «4»
- 4 - 7 ұпай---- «3»

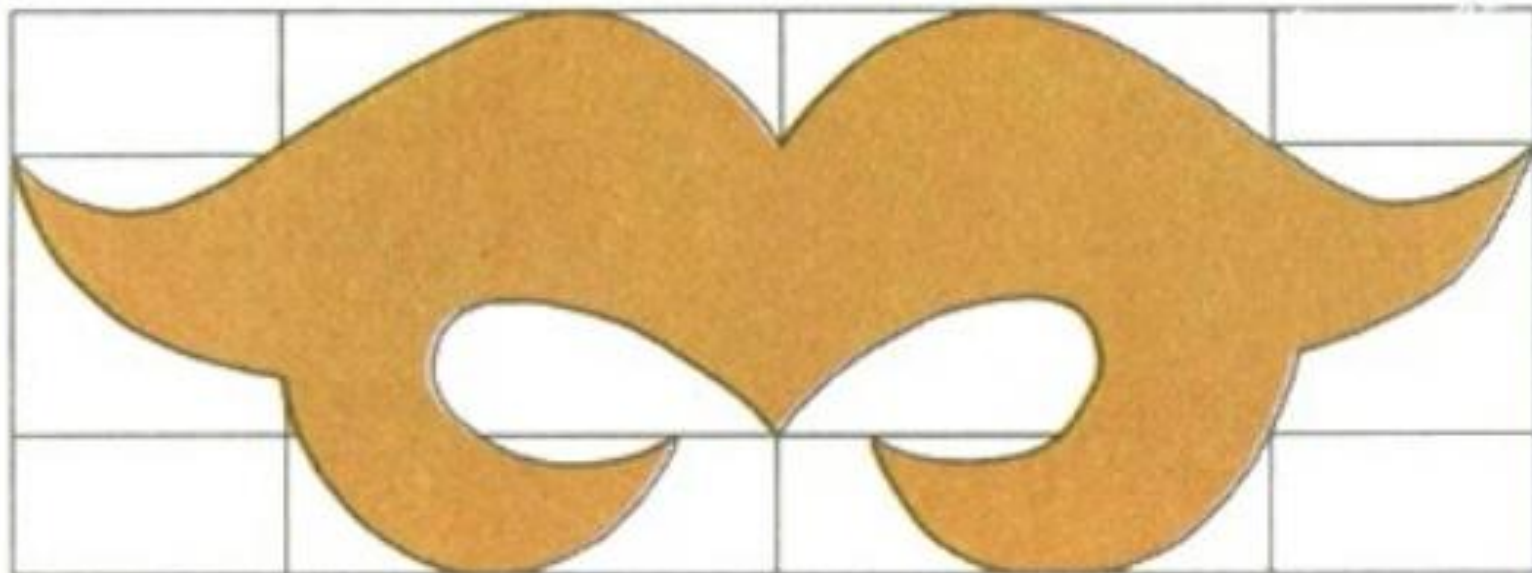

Өнерді тауларының бұлағынан,
Қойдың құлағынан.
Апамның киізінен,
Қошқардың мүйізінен үйрендім

Ө.Қастеев

- Қошқармүйіз – қошқардың екі шекесіне иіріліп кеткен қос мүйізіне ұқсайды. Ол ұлттық киімдерде және текемет, сырмақ, аяққап, т. б. Киіз бұйымдарында кездеседі.

ГЕОМЕТРИЯЛЫҚ ФИГУРАЛАР ТЕКТЕС ӨРНЕКТЕР

ҚАРУ-ҚУРАЛДАРҒА БАЙЛАНЫСТЫ ӨРНЕКТЕР

АЙБАЛТА

АЙЫР

БАЛДАҚ

БАЛТА

ҚАРМАҚ

ШЫНЖЫР

Білім қоржыны

Өте жақсы түсіндім,
мен үшін қызықты
болды

Мен сабақты
жақсы түсіндім

Тақырып бойынша білім де
ізденуім керек...

